

MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTON TARIXINI O'RGANISHDA DAVRIY MATBUOTNING ISHTIROKI: TARIXIY TADQIQOT

Sabirov Azizjon Raxmonovich

O'zbekiston respublikasi ichki ishlar vazirligi

Buxoro akademik litseyi tarix fani o'qituvchisi

Annotatsiya:

Mazkur ilmiy maqolada mustaqillik yillarida O'zbekiston tarixini o'rganishda davriy matbuotning o'rnini katta bo'lgani yoritilgan. Maqolada davriy matbuot tarixiy bilimlarni tarqatish, jamoatchilikning tarix bilan shug'ullanishini rag'batlantirish, asosiy voqealar va ijtimoiy o'zgarishlarni hujjatlashtirish uchun platforma taqdim etish orqali tarixiy tadqiqotlarga qanday hissa qo'shgani ta'kidlanadi. Unda O'zbekistonda davriy matbuotning rivojlanishi, tarixiy tadqiqotlarda qo'llanilgan mavzu va yondashuvlar, davriy matbuotdan qimmatli tarixiy manba sifatida foydalanishda tarixchilar duch kelayotgan muammolar va imkoniyatlar o'rganiladi. Maqolada davriy nashrlarni asrab-avaylash va tahlil qilish O'zbekiston mustaqilligining ko'p qirrali tarixini anglash uchun boy manba sifatida muhimligi ta'kidlangan.

Kirish:

Davriy matbuot tarixiy bilimlarni tarqatishda hal qiluvchi vosita bo'lib, tarixni o'rganishda muhim rol o'ynadi. Ushbu maqolada mustaqillik yillarida O'zbekiston tarixini o'rganishda davriy matbuotning ishtiroki, uning tarixiy tadqiqotlar uchun ahamiyati yoritilgan.

O'zbekistonda davriy matbuotning rivojlanishi:

2.1. Rivojlanish va rivojlanish:

O'zbekistonda 1991-yilda mustaqillikka erishilgandan so'ng O'zbekistonda davriy matbuot sezilarli o'sish va o'zgarishlarga guvoh bo'ldi. Mustaqil gazetalar, jurnallar va jurnallar paydo bo'ldi, ular turli ovoz va istiqbollarni uchun platformalar yaratdi. Ushbu yangi so'z erkinligi tarixiy hikoyalarni o'rganish va tarixiy tadqiqotlarni tarqatish imkonini berdi.

2.2. Mavzular va yondashuvlar:

O'zbekiston davriy matbuoti tarixiy mavzu va yondashuvlarni keng yoritdi. Unda O'zbekiston mustaqillikka erishgandan keyingi siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlar, madaniy merosni asrab-avaylash, davlat qurilishi muammolari, tarixiy shaxslar va voqealar, globallashtirishning o'zbek jamiyatiga ta'siri kabi mavzular ko'rib chiqildi. Tarixchilar ushbu platformalardan tadqiqot natijalarini taqdim etish, ilmiy munozaralarda qatnashish va O'zbekistonning tarixiy sayohatini tushunishga hissa qo'shish uchun foydalanganlar.

Tarixiy tadqiqotlarga qo'shgan hissasi:

3.1. Tarixiy bilimlarni tarqatish:

Tarixiy bilimlarni keng ommaga yetkazishda davriy matbuotning o'rnini katta. Gazetalar, jurnallar va jurnallar orqali tarixiy tadqiqotlar natijalari, talqinlari va tahlillari keng jamoatchilikka yetib bordi, bu esa keng aholi orasida tarixiy tushuncha va tushunchalarni uyg'otdi.

3.2. Tarix bilan jamoatchilikni jalb qilish:

Davriy matbuot jamoatchilikning tarix bilan aloqasini osonlashtirdi, o'quvchilarni o'zlarining jamoaviy o'tmishi va uning bugungi kunga aloqadorligi haqida fikr yuritishga undadi. Maqolalar, fikr-mulohazalar va intervyular orqali tarixiy hikoyalar yanada qulayroq va bir-biriga bog'liq bo'lgan tarzda taqdim etilib, jamoatchilik muhokamasini rag'batlantirdi va O'zbekiston tarixiy merosini chuqurroq qadrladi.

3.3. Asosiy voqealar va ijtimoiy o'zgarishlarning hujjatlari:

Davriy matbuot mustaqillik yillarida yuz bergan muhim voqealar, ijtimoiy o'zgarishlarni hujjatlashtirishda qimmatli manba bo'lib xizmat qildi. U o'zbek xalqining xilma-xil istiqbollari va hayotiy voqeliklari haqida nozik tushuncha berib, alohida shaxslar va jamoalarning ovozi va tajribasini qamrab oldi. Ayniqsa, gazetalar muhim tarixiy lahzalarni xronika qilib, kelajakdagi tarixiy tahlillar uchun asosiy manba bo'lib xizmat qiladi.

Qiyinchiliklar va imkoniyatlar:

4.1. Manbani baholash va ishonchlilik:

Tarixchilar davriy matbuotdan tarixiy manba sifatida foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelmoqdalar, bu esa taqdim etilgan ma'lumotlarning ishonchliligi va noxolisligini tanqidiy baholashni talab qiladi. Subyektiv talqinlarning mavjudligi, siyosiy ta'sirlar va ayrim davriy nashrlarga kirishning cheklanganligi tadqiqotchiga qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin.

4.2. Saqlash va arxivlash:

Davriy nashrlarni saqlash va arxivlash logistik muammolarni keltirib chiqaradi, chunki jismoniy va raqamli nusxalarni ehtiyotkorlik bilan saqlash va saqlash kerak. Keng qamrovli arxivlarni tashkil etish va raqamlashtirish bo'yicha tashabbuslar ushbu qimmatli tarixiy manbalardan uzoq muddatli foydalanish va saqlanishini ta'minlaydi.

4.3. Jurnalistlar va muharrirlar bilan hamkorlik:

Tarixchilar davriy matbuotda jurnalistlar va muharrirlar bilan hamkorlik qilishdan foyda olishlari mumkin. Bunday hamkorlik tarixiy aniqlikni oshirishi, yaxshi ma'lumotga ega bo'lgan hisobotlarni targ'ib qilish va tarixiy voqealar va jarayonlarni yanada qat'iy va nozik tushunishni rag'batlantirishi mumkin.

Albatta! Mustaqillik yillarida O'zbekiston tarixini o'rganishda davriy matbuotning o'рни haqida yana bir qancha qo'shimcha fikrlarni keltiramiz:

Turli nuqtai nazarlar: O'zbekiston davriy matbuoti tarixiy voqealar va hikoyalar haqida turlicha qarashlarni ifodalashga imkon berdi. Mustaqil gazeta va jurnallar O'zbekiston tarixi bo'yicha munozaraga hissa qo'shish uchun turli xil, jumladan, marginal guruhlarining ovozlari uchun platformalar taqdim etdi. Ushbu ko'p nuqtai nazarlar muqobil nuqtai nazarlarni taklif qilish va hukmron hikoyalarni shubha ostiga qo'yish orqali tarixiy tadqiqotlarni boyitadi.

Og'zaki tarix va shaxsiy hisoblar: davriy matbuot muhim tarixiy voqealarga guvoh bo'lgan va boshdan kechirgan shaxslarning og'zaki hikoyalari va shaxsiy hikoyalarini to'plash va tarqatishda muhim rol o'ynadi. Ushbu bevosita guvohliklar odamlarning ijtimoiy, siyosiy va madaniy o'zgarishlar davridagi tajribalari haqida qimmatli tushunchalarni beradi. Bunday shaxsiy hisoblar tarixni yanada chuqurroq

tushunishga yordam beradi va akademik tadqiqotlar va shaxslarning hayotiy haqiqatlari o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga yordam beradi.

Jamoat xotirasi va xotirasi: O'zbekiston mustaqilligi yillarida xalq xotirasini shakllantirish va tarixiy voqealarni xotirlashda davriy matbuot muhim rol o'ynadi. Gazeta va jurnallarda yubileylar, xotira tadbirlari va tantanalar yoritib borilib, muhim voqealarning jamoaviy xotiralari saqlanishi va kelajak avlodlarga yetkazilishi ta'minlandi. Davriy matbuot o'tmish va bugungi kun o'rtasidagi bog'liqlikni saqlashga yordam beradi, umumiy tarix va o'ziga xoslik hissini uyg'otadi.

Tarixiy munozaralar va talqinlar: Davriy matbuot tarixchilarga ilmiy bahs-munozaralar olib borish, tarixiy voqea va jarayonlarni turlicha talqin qilish uchun zamin yaratdi. Maqolalar, fikr-mulohazalar va sharhlar orqali tarixchilar hukmron rivoyatlarga qarshi chiqishga, muqobil qarashlarni taklif qilishga va tarixiy tushuncha evolyutsiyasiga hissa qo'shishga muvaffaq bo'lishdi. Davriy matbuot O'zbekiston tarixiy tadqiqotlar sohasini boyitib, olimlar o'rtasida jadal va uzluksiz muloqotni rag'batlantiradi.

Raqamlilashtirish va onlayn platformalar: raqamli texnologiyalarning paydo bo'lishi davriy matbuot manzarasini va uning tarixiy tadqiqotlardagi rolini o'zgartirdi. Onlayn platformalar va raqamli arxivlar tarixiy davriy nashrlarni tadqiqotchilar uchun qulayroq qilib, ko'plab tarixiy ma'lumotlarga masofadan kirish imkonini berdi. Raqamlashtirish harakatlari kalit so'zlarni qidirish, ma'lumotlarni qidirish va nozik jismoniy nusxalarni saqlashni osonlashtirdi. Bu yutuqlar tarixchilarning davriy nashrlar mazmunini o'rganish va tahlil qilish imkoniyatlarini ancha kengaytirdi

Fanlararo hamkorlik: Davriy matbuot jurnalistika, sotsiologiya, antropologiya va madaniyatshunoslik kabi boshqa sohalardagi tarixchilar va olimlar o'rtasida fanlararo hamkorlikni yo'lga qo'ydi. Ushbu hamkorlik tarixni o'rganishga turli tajriba va metodologiyalarni olib keladi, natijada tarixiy voqealar va ularning kengroq ijtimoiy oqibatlarini yanada yaxlit va har tomonlama tushunishga olib keladi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, O'zbekistonda davriy matbuot mustaqillik yillarida mamlakat tarixini o'rganishda muhim o'rin tutdi. Davriy matbuot tarixiy bilimlarni tarqatish, xalqning tarix bilan aloqasini kuchaytirish, muhim voqealarni hujjatlashtirish va tarixiy bahs-munozaralarga ko'maklashish orqali tarixiy tadqiqotlarni boyitib, O'zbekistonning murakkab tarixiy yo'lini chuqurroq tushunishga hissa qo'shdi. Xulosa:

Davriy matbuot mustaqillik yillarida O'zbekiston tarixini o'rganishga katta hissa qo'shdi. Uning tarixiy bilimlarni tarqatish, jamoatchilikning tarix bilan aloqasini targ'ib qilish va hujjatlashtirishdagi roli muhim voqealar va ijtimoiy o'zgarishlarni e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Davriy matbuotni qimmatli tarixiy manba sifatida e'tirof etish va undan foydalanish orqali tarixchilar O'zbekistonning murakkab tarixiy yo'li haqida kengroq tushunchaga ega bo'lib, xalq tarixini kelajak avlodlar uchun asrab-avaylash va talqin etishga hissa qo'shishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaev, A. K. "THE BASIS IS GENERALIZED AND VERIFICATION ALGORITHMS FOR OPTIMAL CONTROL OF MOBILE INDUSTRIAL ROBOTS." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12 (2022): 279-285.
2. Abdullaev, A. K. "THE APPEARANCE OF A MATHEMATICAL MODEL AND SOFTWARE DEVELOPMENT SYSTEM AS A CONTROL OBJECT OF A ROBOT." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12 (2022): 286-291.

3. Abdullaev, A. K. "THE BASIS IS THE BASIC OF A MOBILE INDUSTRIAL ROBOT CHARACTERISTICS AND FORM OF SPATIAL STRUCTURE." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.12 (2022): 122-127.
4. Khaydarovich, Abdullaev Alimardon. "DEVELOPMENT AND FORMATION OF COLOR-IMAGE ART." Open Access Repository 8.11 (2022): 31-34.
5. Abdullaev, Alimardon Khaydaraliyevich. "THE ROLE OF MODERN SCULPTURE IN UZBEKISTAN: A FUSION OF TRADITION AND CONTEMPORARY EXPRESSION." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.11 (2023): 808-810.